

ФСС ТА ПС В ОДНІЄЇ СТРУКТУРІ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Мальцев Дмитро Олександрович

Науковий керівник: к.т.н., доц. Столбченко О.В.

Пенсійний фонд України — центральний орган виконавчої влади, що здійснює керівництво та управління солідарною системою загальнообов'язкового державного пенсійного забезпечення, проводить збір, накопичення та облік страхових внесків, призначає пенсії та готує документи для їх виплати, забезпечує своєчасне і в повному обсязі фінансування та виплату пенсій, пенсій за особливі заслуги перед Україною, допомоги на поховання, інших соціальних виплат.

Згідно із законодавством, усі пенсійні виплати здійснюються з коштів Пенсійного фонду України. Пенсійний фонд України здійснює контроль за цільовим використанням коштів, які йдуть на виплати. Пенсійний фонд України вносить у встановленому порядку Міністерству праці та соціальної політики України пропозиції з питань формування державної політики у сфері пенсійного забезпечення та контролює впровадження офіційних законодавчих актів.

Діяльність Пенсійного фонду України підпорядкована та координована Кабінетом Міністрів України через Міністра соціальної політики України.

Фонд соціального страхування України — колишній державний цільовий фонд, що керував загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням в Україні від нещасного випадку, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та медичним страхуванням, провадив акумуляцію страхових внесків, контроль за використанням коштів, фінансував виплати за цими видами страхування тощо.

Фонд утворюється згідно з новою редакцією Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», прийнятою у зв'язку з реформою соціального страхування та легалізації фонду оплати праці[2].

Фонд є некомерційною самоврядною організацією, що діє на підставі статуту, який затверджується його правлінням.

У правління Фондом здійснюється на паритетній основі державою, представниками застрахованих осіб і роботодавців. Безпосереднє управління Фондом здійснюють його правління та виконавча дирекція.

Кошти Фонду, в основному, формуються за рахунок страхових внесків страхувальників та застрахованих осіб.

Кошти Фонду використовуються на:

1. виплату матеріального забезпечення, страхових виплат та надання соціальних послуг, фінансування заходів з профілактики страхових випадків;
2. фінансування витрат на утримання та забезпечення діяльності Фонду, розвиток та функціонування інформаційно-аналітичних систем Фонду;
3. формування резерву коштів Фонду.

21 вересня Верховна Рада України внесла зміни до законів «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», якими фактично вдосконалено систему управління державним соціальним страхуванням.

Мета цих змін, як вказано в пояснювальній записці, — «зміцнення фінансової стійкості та поліпшення надання страхових виплат в системі державного соціального страхування». Цього заплановано досягти за рахунок поліпшення адміністрування в системі загальнообов'язкового соціального страхування, а також запровадження єдиної системи управління коштами та єдиної інформаційної системи. Запропоновано об'єднати адміністративні структури Пенсійного фонду України (ПФУ) та Фонду соціального страхування (ФСС).

Отже, відтепер до ПФУ та його територіальних органів належатимуть функції соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.

Ще одне нововведення аналізованого закону — затвердження за кожним з видів соціального страхування власної частки єдиного соціального внеску та складення окремих бюджетів. Після набрання чинності закону відбудеться розширення переліку даних, які обробляються у реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Цікаво, що після першого читання цього законопроекту ПФУ і Міністерство соціальної політики не підтримували його ухвалення. А після другого читання керівництво ПФУ вказало на те, що зауважень немає, а Мінсоцполітики підтримало ухвалення документа. Після другого читання Міністерство фінансів теж не мало зауважень, а Міністерство юстиції надало зауваження та пропозиції.

«ПФУ на пряму підпорядковується державі, тоді як ФСС не має 100% контролю від держави. Очікують, що такі дії спонукатимуть до заощадження 2—3 мільярдів гривень. Зрозуміло, що вже не буде дублюючих функцій. Як буде насправді, не відомо. Якщо ФСС приєднають у повному складі до ПФУ, перетворивши його просто на департамент у структурі, крім процедури призначення керівника цього департаменту, нічого не зміниться», — зазначає він.

Цілком очевидно, що в найкращому разі державний бюджет матиме економію. А за умови запровадження нових рішень, сучасної системи адміністрування з перетворенням ПФУ на публічну структуру, що здійснює ефективне управління страховими внесками (після запровадження накопичувальної системи пенсійного страхування) держава отримає істотні вигоди.

Зрозуміло й інше: якщо мета таких змін полягає у звичайному контролі за грошовими потоками під прямим контролем держави, то експерти впевнені, що нічого не зміниться.

21 жовтня В. Зеленський підписав **Закон №2620-ІХ** "Про внесення змін до Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" та Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" (раніше законопроект №3663). 25 жовтня його офіційно опубліковано в "Голосі України" №217 (7967).

Закон набере чинності з 1 січня 2023 року.

Метою його є зміцнення фінансової стійкості та покращання надання страхових виплат в системі державного соціального страхування за рахунок:

- покращення адміністрування в системі загальнообов'язкового соціального страхування працюючих громадян внаслідок зменшення адміністративних структур управління;
- запровадження єдиної системи управління коштами та єдиної інформаційної системи;
- посилення державного контролю за використанням коштів соціального страхування.

Законом викладено у новій редакції Закон "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування". Цей Закон відповідно до Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування визначає правові, фінансові та організаційні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування, гарантії працюючих громадян щодо їх соціального захисту у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, вагітністю та пологами, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, охорони життя та здоров'я.

Зокрема, пропонується об'єднати адміністративні структури Пенсійного фонду та Фонду соціального страхування **зادля** скорочення адміністративних видатків та покращення виконання ключових функцій, пов'язаних зі здійсненням страхових виплат. Приведення у відповідність операційних процесів фондів до консолідованої системи адміністрування пропонується здійснити на базі Пенсійного фонду як найбільш розвинутої мережі територіальних органів управління в системі соціального страхування.

Увагу було приділено необхідності якнайшвидшого врегулювання технічних і нормативних питань для забезпечення ефективної роботи. Зокрема, члени правління ФССУ від сторін застрахованих осіб і роботодавців акцентували на потребі делегування державною стороною своїх представників до складу правління на заміну раніше відкликаним посадовцям – за їх словами, формування повного складу правління та прийняття ним рішень необхідно для дотримання норм закону при реорганізації.

Учасники погодились, що передача Фондом соціального страхування України особових справ потерпілих внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, баз даних, носіїв інформації, програмного забезпечення для здійснення страхових виплат та соціальних послуг потребує доопрацювання нормативно-правових актів, у тому числі прийняття порядку, передбаченого пунктом 5 розділу VII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та Закону України

«Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», який наразі відсутній.

Члени правління ФССУ наголосили на потребі чіткого дотримання процедури припинення, передбаченої Цивільним кодексом України, іншими законодавчими актами – зокрема, необхідності термінового скликання засідання правління Фонду та прийняття постанов, необхідних для подальшого безперебійного здійснення виплат.

Представники Пенсійного фонду України акцентували на готовності з 01 січня 2023 року розпочати фінансування на підставі підготовлених Фондом соціального страхування України виплатних документів.

Також було порушено питання переведення всіх працівників робочих органів і виконавчої дирекції ФССУ до Пенсійного фонду, як це передбачено законодавством про працю під час реорганізації шляхом приєднання.

Присутні домовились про проведення додаткової розширеної наради з метою подальшого обговорення та спільного врегулювання всіх питань, необхідних для продовження безперебійного здійснення виплат та дотримання законодавчих норм, за участю керівництва Мінсоцполітики, Пенсійного фонду України, виконавчої дирекції та членів правління Фонду соціального страхування України.

Буде один страховик – Пенсійний фонд.

Найосновніше – це те, що починаючи з 1 січня 2023 року існуватиме один фонд – Пенсійний, який поряд зі своїми функціями також здійснюватиме керівництво та управління солідарною системою, загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та медичним страхуванням.

Він буде:

- збирати, акумулювати та обліковувати страхові внески;
- призначати пенсії та готувати документи для їх виплат, забезпечувати своєчасне і в повному обсязі фінансування виплат пенсій;
- забезпечувати своєчасне і в повному обсязі фінансування допомоги на поховання, виплат за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування;
- здійснювати контроль за цільовим використанням коштів ПФУ.

До його функцій також належатиме вирішення питань, пов'язаних з веденням обліку пенсійних активів застрахованих осіб на накопичувальних пенсійних рахунках, здійснення адміністративного управління Накопичувальним фондом, соціальними та інші виплатами.

Таким чином, з 1 січня 2023 року Фонд соціального страхування України та його регіональні підрозділи будуть скасовані шляхом приєднання до Пенсійного фонду.

Водночас необхідно звернути увагу на наступне. ПФУ та його територіальні органи стануть правонаступниками ФССУ, його виконавчої дирекції, управлінь виконавчої дирекції Фонду та їх відділень.

СЕКЦІЯ – БЕЗПЕКА ПРАЦІ

До завершення заходів, пов'язаних з приєднанням ФССУ до ПФУ, виконавча дирекція та робочі органи Фонду у межах своєї компетенції продовжуватимуть виконувати свої функції.